

Fra serien : Set Nedefra

Af Jørgen Olsen

SUPPLERENDE BETRAGTNINGER '2018' OM, ----

----- FOLKEKIRKENS LIV OG TEOLOGISKE FORHOLD

Indholdsfortegnelse :	Indledning : -----	Side 1 - 2
	--- Og videre : -----	Side 2 - 5
	Hvem skabte kristendommen : ---	Side 5 - 6
	Menneske først og kristen så : ---	Side 6
	Afslutning : -----	Side 6 - 7

INDLEDNING

Dette 'Supplement 2018' er bl.a. en opsamling af visse betragtninger fra mine tidligere artikler 'Om Folkekirken Liv', 'Teologiske fortolkninger', samt 'Supplement 2017'. Der er gentagelser, men desuden en udbygning af visse betragtninger. -- Det skrives også i sammenhæng med min 80 års fødselsdag. Reelt som en status over og udtryk for, hvor vanskeligt det har været at få åbnet er dialog om tingenes tilstand i Folkekirken. Det er 40 års kritisk vinkel på kirkens manglende bevægelighed, sat op mod den udvikling vi andre har måtte følge og tilpasset vort liv efter, – 'i vort menneskeliv'. ---

Og endelig som en afrundende helhed til mine efterkommere, om det der bl.a. rørte sig i mit liv. Som beskrevet andet sted, har jeg selv savnet, at mine forældre, bedsteforældre m.fl., havde efterladt sig noget skriftligt om deres liv og tanker. Hermed så mit bidrag, med håbet om, at man i den efterfølgende slægt vil følge intentionen op. --- Desuden er det som en afrunding af mine input i den kirkelige sammenhæng, med mindre noget særligt kommer på tale efterfølgende.

Jeg vil indledningsvis trække enkelte betragtninger frem fra mine artikler i serien 'Set Nedefra' om 'Folkekirken Liv' og 'Teologiske fortolkninger' m.m. som følgende: -----

Hvorfor skrive så meget om disse emner, som tilfældet er i min artikelserie ? Som omtalt drejer det sig om flere årtiers bestræbelser på at viderebringe mine 'oplevelser', nu af et langt livs delagtighed i kirkens verden. --- Som tilsvarende omtalt i artiklerne, så blev kritikken påvirket mere markant, efter fire til fem års deltagelse i teologiske kurser på Folkeuniversitetet i Århus. Her undervist af samme professorer som underviste kommende teologer. Således i begyndelsen blot med 'forundring', efterfølgende 'skuffelse', og til sidst 'vrede'. **Vrede over at opleve, at jeg gennem livet har være ført 'bag lyset' om den reelle teologiske viden, --- og alene forelagt den 'Evangelisk Lutherske fortolkning'.**

--- De fleste andre med samme oplevelse som jeg, ville vel blot resignere og trække sig. Men min oplevelse er gået dybere ind. Al prædiken og forkyndelse om 'næstekærlighed', bliver til tomme ord for mig, når jeg blot ignoreres. --- Vi lever i et 'videnssamfund', hvor alle må søge at uddanne sig. Vi lever i et 'oplyst samfund', hvor tiden og fremtiden fordrer mere og mere uddannelse, og dermed viden og indsigt. Uddannelse skaber 'nysgerrighed' og behov for 'analyse'. Derfor må kirken gøre plads til 'kildekritik' af visse skrifter fra det 'Ny Testamente', og de udvalgte tekster kirken bygger på. Kristendommen erkendes som en 'fortolkningsreligion', ud fra sammenhænge og modsigelser. Hertil den øgede almenviden, der er uden sammenligning med Luthers tid. Det bør også naturligt betyde, at kirken må forholde sig til 'naturvidenskabelige' kendsgerninger. Kendsgerninger mange må leve med i arbejdet og livet. Det bør kirken erkende, og derudaf, med 'rettidig omhu', føje bevægelighed og åbenhed ind i en udvikling.

Jeg har erkendt min skuffelse over den magtfulde og ubevægelige Folkekirke, som jeg tidligere i livet gav min tillid. Jeg ser den lige så 'arrogant' og 'magtfuld', som den *Katolske Kirke på Luthers tid*. Mange før Luther forsøgte at påvirke, men pavemagten henrettede dem. – Form og stil nok lidt anderledes i vor tid, men dog med 'ydmygelse' og 'ignorering'. Det forekommer som en tilsvarende form for 'dødsdom' i vort samfund, der påberåber 'ytring og åbenhed'. Tilmed i en statskirke der forkynder 'næstekærlighed'. --- **Vi har brug for en ny kirkelig bevægelse. – En bevægelighed og nydannelse af kirkelige retninger. --- Og at skabe en ny tilgang for de der ønsker at forlade den etablerede kirke.**

I kirken hedder det at *'Livet er en gave fra Gud'*. --- Men i kirken taler man ikke om at passe på sit liv, og med sund livsførelse værne om dette liv. Hvorfor er det ikke netop kirken, der burde stå forrest i bekæmpelsen af usund levevis ? Er det fordi det ikke var en gældende betragtning på Luthers tid ?? Det burde i vor tid være et *'naturligt'* hovedemne, ligesom ansvar for helheden omkring liv og klima på vor planet. Kirken er jo slet ikke der, hvor den øvrige befolkning tilstræber at være. -- Kirken fortaber sig fortsat i egoismens navn, om *'synd'*, *'død'* og *'fortabelse'*. --- I mit lokale område i Østjylland, har der bredt sig en udvikling i at opdele i mande- og kvindeklubber. Det forekommer mig som en *'tilbagegang'* i udviklingen. Men det centrale jeg vil trække frem er, at disse *'mandeklubber'* reelt er *'ædegilder'*. Jeg søgte at komme med i en lokal, for selv at opleve hvad der foregik, – men blev afvist. Dog fik jeg af den ledende person en oplysning om tema og menu ved sammenkomsterne. Det blev beskrevet som *'rigtig mande-mad'*, med enten flæskesteg, ribbenssteg, oksesteg etc., og passende drikkevarer til. Nu er det absolut ikke min føde, og jeg kan vel i dag næppe spise den slags. Men jeg anser det også sådan, at den føde er mere til at skade helbredet, end til at *'værne' om det liv 'Gud har givet'*, som forkyndelsen lyder. --- **Og så skal det tilføjes, at arrangementerne er i kirkelig regi og i et kirkecenter, og der deltager altid én af sognets præster. --- Hvorfor ikke et 'sundhedsmåltid' --- i taknemmelighed for livet ?**

---- OG VIDERE

I mit *'Supplement 2017'* omtalte jeg forfatteren af *Lukas Evangeliet*. I hele mit aktive liv og tilmed efter omfattende teologiske kurser, havde jeg ikke oplevet andet, end at denne Lukas var den læge der rejste med Paulus på hans seneste rejser, og tilmed var fra Lilleasien. Således opfattet som *'hedninge-kristen'*. Det er nu oplyst mig, at det ikke er *lægen Lukas*, og at man ikke ved hvem forfatteren reelt var. Dog vides det, at det ligeledes var ham der skrev *'Apostlenes Gerninger'*. Det er også udlagt, at han må have været *'jøde-kristen'*. --- Tilsvarende ved man heller ikke hvem forfatterne af *Matthæus Evangeliet* og *Johannes Evangeliet* var. *Markus* hævdes dog fortsat at være kendt som den person, der stod (Simon) Peter nær, bl.a. som tolk og skriver for Peter, da denne var blevet forstander for menigheden i Rom. Men en ting står således klart ifølge min teologiske indlæring, at alle evangelisterne var *'jøde-kristne'*. Det betyder reelt, at de fortsat har været knyttet til de jødiske kulturelle normer og til Moselov.

Som eksempel herpå, kan jeg som omtalt i tidligere artikel nævne, at det vides tilsvarende om Jesu bror Jacob, der var forstander for menigheden i Jerusalem, at han hele livet levede nøje efter de jødiske regler og skikke. Reelt et grundlag vi som *'hedninge-kristne'*, burde være frigjort fra, med henvisning til *'Apostel-mødet'* i Jerusalem omkring år 50. Foranlediget af Paulus, og med grundlag i hans mange menigheder i *'ikke jødiske områder'*. **Vi er en del heraf, og må og skal gøres bevidste om evangelisternes 'jøde-kristne' påvirkninger.** Det vides således heller ikke med sikkerhed, hvor de enkelte evangelister har deres beretninger fra. Tager vi som eksempel evangelisten Johannes, så skrev han evangeliet omkring år 100, således ca 70 år efter begivenhederne. --- Det bør ligeledes give stof til eftertanke. –

Men hvem afgør egentlig, hvad kirken, dens menigheder og dens præster skal benytte ?? Som en *'kirkelig forening'* ville det være nærliggende at mene, at det er menighedernes bestyrelser, der valgte indhold og fortolkninger. Men det er ikke sådan. Menighedsrådene vælger præster og biskopper, og herefter lader de en meget lille gruppe af disse gejstlige afgøre, hvad der skal læses og prædikes. Således en slags *'overhøjhed'*, der har taget en bemyndigelse til at fastsætte, hvad *'vi skal tro og mene.* **Det er for fastlåst og for snævert til vor tid. --- Menighedsrådene er for passive overfor tingenes tilstand. –**

Vi har to tekstrækker, der er benævnt som den *'første'* og den *'anden'*. Den *'første'* er fra den meget tidlige menighedsdannelse, og er måske helt tilbage fra omkring år 300 el.lign. Den *'anden'* tekstrække er fra 1885. --- Og efter min opfattelse begge stærkt præget af den *'jøde-kristne'* forkyndelse. Hertil den information jeg har fået, at gruppen af *'kirkens overhøjheder'*, efter fremkomsten af den seneste oversættelse af biblen i 1992, besluttede en revision af tekstlæsninger, for netop at føje nye tekstlæsninger til fra *'Det Gamle Testamente'*, som en fast del af gudstjenesten. --- **Således direkte modsat af mine forventninger om kirken nu og i fremtiden.** Hvorfor er der ikke dialog *'for folket'*, inden det besluttet. Det er mangel på åbenhed. – Og hvem er egentlig denne *'overhøjhed'* ? --- Det omtales, at begrundelsen skulle være, at føre Jesus-beretningen tilbage til, hvad der blev brugt på Jesu tid, – altså af de *'jøder'*, der fulgte Jesus. --- **Jeg fastholder min opfattelse af, at dyrke Jesus-beretningen uden det 'jødiske' grundlag, således netop i pagt med 'Apostel-mødet'. 'Vi' der lever i dag (udenfor den gejstlige verden), har brug for 'noget andet'. --- Vor virkelighed fordrer det. ---- Præstestanden står i modsætning hertil.**

--- **Vi må først af alt have sat bevægelse i dannelsen af en ny tekstrække, der renser teksterne for 'utopi', som efter min oplevelse forekommer mig mere at være evangeliernes forfattere, der tillægger beretninger og ord i Jesu mund og handling, end hvad der reelt forekom. – Det bør vi være opmærksomme på og forholde os til.** --- Med den betragtning, vil jeg som eksempler, trække et par tekster frem fra anden tekstrække i efteråret 2018. --- Her bl.a. om teksten til 18. søndag efter trinitatis. Teksten er fra Johannes Evangeliet kap 15, 1-11. Her i korte træk:

Jesus sagde, jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmændene. Hver gren på mig, som ikke bære frugt, den fjerner han, og hver gren, som bære frugt, den renser han, for at den skal bære mere frugt. --- og videre – Jeg er vintræet, I er grenene. Den der bliver i mig, og jeg i ham, han bære megen frugt, for skilt fra mig kan I slet intet gøre. --- Videre – Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det. Derved herliggøres min fader, at I bære megen frugt og bliver mine disciple. ---

Der er to elementer heri : 1. Troens magt --- 2. Bønnen – og om hvordan og om hvad !

Pkt. 1: Jo ældre jeg er blevet, jo mere kritisk er jeg også blevet overfor visse tekster og deres rigtighed. Min fortolkning af 'Jesus-beretningen' er, at Jesus var et 'ydmygt' menneske, og ville lære os 'ydmyghed og værdighed'. Jeg har vanskeligt ved at tro på, at de ord der er gengivet, kan være Jesu egne ord. Jeg tror ikke han ville 'fremhæve' sig selv som det der omtales (bl.a. 'jeg er det sande vintræ'). Jeg har en antagelse af, at det alene er forfatteren til teksten, der ligger ordene i Jesu mund.

Som ovenfor omtalt, er evangeliet skrevet omkring år 100, og man ved ikke hvem Johannes var, men antaget at han var 'jøde-kristen'. – **Min oplevelse er, at det der skrives om, er den 'jødiske' guddommelighed, som den magtfulde, den hårdt dømmende og straffende gud', som man tilsvarende vil gøre Jesus til. --- Og ikke den 'kristne' gud, der er – barmhjertig, – eftergivende og – tilgivende.**

Vi kan godt finde en i princippet identisk beretning i *Matthæus og Markus*, om et 'figentræ'. Men der er også en beretning i *Lukas*, ligeledes om et 'figentræ', men med en modsat betragtning. --- **Ud fra evangelierne i almindelighed og fra Paulus's breve og forkyndelse i særdeleshed, er det min tolkning at Jesus var et 'ydmygt menneske'**. F.eks. lod han sig døbe af 'Johannes Døber' i Jordan-floden, *hvilket jeg anser som en ydmyg handling*. Dåben var forud for hans egentlige vandring, og tager vi slutningen herpå ved korsfæstelsen, da lader jeg hans korsord nedvirke til min tolkning, bl.a. *'Herre tilgiv dem, thi de ved ikke hvad de gør'*. --- Lukas skriver en del om ydmyghed, bl.a. Lukas kap.13 frem til kap.18, med mange fortællinger og lignelser, som ligeledes underbygger min opfattelse. Grundtvig har skrevet en salme ud fra Lukas 18,14 om 'ydmyghed' (nr. 609 i salmebogen). --- **Heraf min tolkning om Jesus, med overskriften 'Ydmyghed, Nøjsomhed og Værdighed'.**

Der er to beretninger om figentræer der ikke bære frugt, men med forskellig resultat. De minder i princippet om Johannes' beretning, men her hentet i Markus 11,20-26 og tilsvarende i Matthæus 21,20-22. Således bl.a. omtalen af 'figentræet' under påskebegivenhederne i Jerusalem. Jesus og hans disciple havde overnattet i Betania, og var på vej ind til Jerusalem. *Det berettes, at Jesus undervejs var blevet sulten og så et figentræ i nærheden. Men træet bar ingen frugter, men det var heller ikke frugt tid. Teksten beretter, at Jesus forbandede træet og sagde, at ingen skal nogen side mere spise frugt fra det træ. Næste dag var træet død fra rod til top.*

En modsætning hertil kan nævnes en anden beretning i *Lukas 13,6-9* (del af teksten 21. søndag efter Trinitatis, 2. tekstr.) med overskriften 'Guds tålmod', *om et figentræ der ikke bar frugt, og som stod overfor at skulle graves op. Men 'vingårdsmændene' giver det svar, at han vælger at forbedre jorden omkring den og gøde den.* --- I denne sammenligning ser jeg igen billeder på to forskellige 'guder'. I den første (fra Markus og Matt.) et billede på den 'hårdt dømmende og alt straffende jødiske gud'. -- Dette i modsætning til den anden beretningen i *Lukas, hvor jeg fremhæver det som den 'nådige, tilgivende og værdige gud', som netop min oplevelse af den 'kristne Gud'*. --- **Biblen indeholder lige netop to forskellige guder, 'den gamle pagts gud' og modsætningen hertil 'den nye pagts gud'**. --- Derfor må vi nødvendigvis se mere kritisk på, hvad vi gør og siger i kirken. *Vi må have rensset forkyndelsen af den hårde og grusomme 'jødiske gud', med dom, arvesynd og fortabelse etc.* --- **Jesus-beretningen kan give os et meget smukkere budskab uden, --- og et bedre grundlag at bygge vort liv på.**

Pkt. 2: Videre om bønnen i Mark. 11,25 og 26 med følgende tekst: *Om når i beder, skal i tilgive, hvis i har noget imod nogen, for at jeres fader som er i himlene, også kan tilgive jeres overtrædelser. Men hvis I ikke tilgiver, skal jeres fader, som er i himlene, heller ikke tilgive jeres overtrædelser.* --- Således tolket som modereret i form og stil i forhold til Johannes Evangeliets tekst. ---

Men så har vi i Markus 11.22-25 en identisk tekst til Johannes' tekst som lyder: *'Hav tro til Gud ! Sandelig siger jeg eder, den der siger til dette bjerg: 'Løft dig op og kast dig i havet', og ikke tvivler i sit hjerte, men tro det sker, han skal få det opfyldt.* – Dette som jeg ligeledes vil kalde *'utopi'*, og lagt i Jesu mund af forfatteren, netop som bekræftelse om den jødiske guddommelighed. – Men endelig skriver *Matthæus* 6,9-11 om bønnen *'Fadervor'* som en del af *Bjergprædiken*. *Matthæus* er den eneste der skriver om Bjergprædiken (kap. 5-7), *men mange af udsagnene fremgår hos de øvrige evangelister, under helt andre forhold.* – I *Lukas* 11,1-4 er *'Fadervor'* skrevet i den sammenhæng, at det er een af disciplene der sagde til Jesus: *'Lær os at bede'*. Det er i den relation *Lukas* omtaler *'Fadervor'*. – Men videre ser vi i *Matt.* 7,7-11 og tilsvarende *Luk* 11,9-12 et andet udtryk som: *Bed så skal der gives jer, søg, så skal I finde, bank på, så skal der lukkes op for jer – o.s.v.* Men bønnen *'Fadervor'* som Jesus således *'hævdes'* at have lært sine disciple ifølge *Lukas*, menes ikke kan være fra Jesus selv, men tidligere, og i anden udformning.

Jeg vil imidlertid tilsvarende tage en tekst frem til 16. søndag efter trinitatis, ligeledes 2. tekstrække, som jeg tilsvarende vil sætte spørgsmål om dens rigtighed. Teksten er også fra Johannes Evangeliet her kap 11,19-45. *Den handler om Martha og Marias bror Lazarus der var død, og i flere dage havde ligget i et gravkammer, før Jesus kommer til dem. Maria siger da til Jesus 'Herre, havde du været her, var min bror ikke død'. Jesus bad dem tage stenen bort fra graven, hvortil Maria sagde 'han 'stinker' allerede'. --- Videre i beretningen vækker Jesus Lazarus til live med ordene: 'Lazarus kom herud'. ---*

En sådan beretning fra Johannes, minder mig igen om jødernes oplevelse af *Det Gamle Testaments Gud*. – En gud der tilsvarende i en beretning i *Det Gamle Testamente* omtales, at kunne sætte kød på tusinder af dræbte krigere, hvor der efter langt tids forløb, kun var deres skeletter tilbage, og hvor *jødernes gud* gav dem liv, og gjorde dem til en hær, der i en konkret situation kunne bekæmpe jødernes fjender. Og mange andre tilsvarende magtfulde handlinger kan nævnes. Det er et gudebillede om en *'magt'*, jeg vil kalde *utopi*. Det kalder jeg den slags fortællinger, fordi de er helt udefor de vilkår der er gældende her på jorden, ikke mindst ud fra videnskabelig viden, men også fra vor tids *'almene viden'* i befolkningen. Vi er et civiliseret og meget oplyst samfund, og erkendende om tilværelsens virkelighed i almindelighed, og med en erkendelsen i vort *'menneskeliv'*. – **Se det i relation til, at al religion er skabt af mennesker.** --- Og om den aktuelle handling vil jeg ud fra tolkning tilføje, at det også her tilsvarende mest af alt fortæller om forfatterens fantasi i relation til den jødiske gud (*jøde-kristen*), *mere end om hvad Jesus har sagt og foretaget sig i den konkrete beretning.* Johannes kan jo næppe selv have været tilstede medens begivenhederne fandt sted (*ca år 30-33*), idet hans evangelium er skrevet *ca 70 år senere.*

Her mit opråb: Se hvor store modsætninger der reelt er i de tekster der udvælges, som en enkeltstående prædiken-tekst til en enkelt søndag, her blot med nogle få eksempler. – Derfor skal vi lære hinanden at **'fortolke'** og sætte relevante tekster sammen. Vi skal hver især forsøge selv at sætte os ind i, hvad der foregår, og selv vælge **'fortolkning'**. Netop sætte tekster sammen til det vi skal bygge på, i et videnssamfund som vort, **med viden, analyse og åbenhed.** Vort liv er så meget anderledes end på Luthers tid, og således også på den tid, hvor netop sådanne tekster blev udvalgt i vore to tekstrækker. ---

– **Og et lille yderligere input om Fader Vor.** Gennem mine teologiske kurser, har jeg fået den antagelse, at omtalen af denne i såvel Mathus som i Lukas, antagelig er hentet fra de samme kilder, og måske slet ikke er den bøn Jesus og hans disciple bad. Jeg har lært at mange af skrifterne kan være blevet redigeret hen over tid, når de blev mangfoldiggjort ved afskrift. Det hævdes således, at den oprindelige bøn, menes at være langt ældre end fra Jesu tid, og at den oprindelige tekst lyder anderledes. Bønnen lyder i den sammenhæng i en direkte dansk oversættelse, der kommer den oprindelig tekst nærmest : **'Far, lad dit navn holdes helligt. Lad dit rige komme. Giv os i dag vort daglige brød. Tilgiv vor skyld, som vi tilgiver dem, der står i skyld til os. Og sæt os ikke på prøve'**.

Den er oprindelig skrevet på aramæisk, med rim og rytme efter samme sprog. Aramæisk var et udtalt benyttet sprog på Jesu tid og helt tilbage fra landflygtigheds-tiden (587-539 f.kr.). Det hævdes, at Jesus selv talte dette sprog i det daglige. Bønnen er kort og ligefrem, og det tror jeg udmærket kan have været tilfældet i datiden. --- *Men den passer også udmærket i min egen verden. Jeg ser den som smuk, enkel og oprigtig.* –

Men dog en lille *'bøvs'* til den famøse bøn som vi kender den fra kirken. Jeg kan ikke længere helt kende den fra min barndom og min aktive kirkelige delagtighed tilbage i livet. Nu siger man *'hellig blive dit navn'* i modsætning til den gamle oversættelse som hed *'hellig vorte dit navn'*. Ændringen har for mig at se forandret betydningen, samt at det sprogligt lyder forkert. Vel er ordet *'vorte'* et vanskeligt ord i vor tid.

Men ordet at 'blive' lyder fremmedgjort. Ordet 'forblive', kunne i så fald have været mere passende. – Men vi står igen med det forhold, at 'kirkens overhøjhed' har valgt dette grundlag, omend med tilladelse til fortsat at bruge ordet 'vorte'. --- Men det løser ikke det forhold, at den nye oversættelse giver et mindre velegnet udtryk. – Desuden er det sådan, at enhver oversættelse giver en usikkerhed i forhold til det 'oprindelige'. Og mange tekster er jo oversat gennem flere sprog. Vor danske udgave er oversat fra græsk, men oprindelsen kan have været fra bl.a. hebræisk, aramæisk eller andet. Jeg lærte at 1948 oversættelsen (af Ny Testamente), er den der kommer den græske originale tekst nærmest af andre kendte.

HVEM HAR SKABT KRISTENDOMMEN ?

Mit udgangspunktet er, at al religion er skabt af mennesker. Den religion der tydeligst viser en enkelt person bag indholdet, er vel nok Muhammed, skaberen af Islam. Efterfølgende interne stridigheder, der forårsagede opdeling i Sunni- og Shiamuslimer. --- Den jødiske religion har jo sit udgangspunkt i guden *Jahve* (se *Mosebøgerne*), der var en frugtbarheds- og krigsgud, dybt funderet i hedenske traditioner med magt og frygt, således en undertrykkende religion, der også skulle skabe frygt hos jødernes fjender.

Men hvad med den kristne religion ? --- Det var ikke Jesus selv der skabte den, men hans tilhængere efterfølgende. Det blev til de udvalgte evangelisters beretninger. Således netop skrevet af *jøde-kristne*, med et fodspor, ud fra deres jødisk religiøse grundlag. Det blev således den egentlige samling af de 27 skrifter i vor Nye Testamente, der blev til den endelige udformning, der fortsat er det grundlag vi benytter. Vi er tilbage ved år 367, hvor *biskop Athanasius* (297-373) fra Alexandria, i et påskebrev fik *stadfæstet* den endelige kanon, for samtlige menigheder. Op gennem de forudgående par hundrede år, var der fremkommet mange skrifter/evangelier om Jesus-beretningerne. Men mange skrifter blev sorteret fra. De har fået benævnelsen *Apokryfe skrifter*. Den samling vi benytter tilbage fra år 367, omtales som samlet efter **et langt og dramatisk forløb**, vel antageligt op gennem et par århundreder. Jeg efterlyser at kende mere til denne proces. -- Efterfølgende er flere af de *Apokryfe skrifter* fundet i Etiopien. Det berettes at der blandt dem også er et skrift der omtaler, at Jesus ikke var død, da han blev taget ned af korset. --- Jeg vil ønske, at de mange *nytestamentlig Apokryfe skrifter* blev kendte for tiden og fremtiden. --- *Biskop Athanasius* var en magtfuld person i datiden. Allerede som barn kom han i skole hos den tidligere *biskop Alexander* i Alexandria, og blev det oplagte emne til at være hans efterfølger.

På det grundlag ser jeg det sådan, at vi i vor tid ser for ukritisk på det grundlag vi gør brug af. --- **Hvorfor frygte at tale om det ??** Hvis vi blot dyrker en 'tro' for at kunne have noget at holde i, uden at tænke nærmere over hvad det egentlig er vi 'tror på', så kunne vi vel ligeså godt have fastholdt *Odin og Thor*, eller den oprindelige 'soldyrkelse'. Solen er jo forudsætningen for alt liv på jorden – **Jeg vil udtrykke det sådan, at ud fra mine bearbejdelser og de fortolkninger der er fulgt heraf, da har Jesus-beretningen i virkeligheden fået en større værdi i mit 'menneskeliv'. --- Og 'menneskelivet' skal vi tale mere om.**

Men først lige noget fra beretningen om Jesu korsfæstelse. Det er den del af beretningen som alene omtales i Johannes Evangeliet 19,31-34, (*Som i kort gengivelse handler om, at soldaterne kom for at knuse 'knoglerne' på de korsfæstede, for at de hurtigere kunne afgå ved døden. Men da de kom til Jesus, mente de han allerede var død. Derved undgik Jesus denne handling. Og at det var 'beredelsesdagen', således dagen før sabbatten*). --- Om denne beskrivelse tilegnede jeg mig fra mine teologiske kurser, om årsager og sammenhænge, jeg ikke tidligere havde hørt om. --- Udlægningen lyder således: Korsfæstelse var jo en grusom metode. Det blev hævdet, at en korsfæstet kunne hænge på korset i flere dage, før døden indtraf. Korsfæstelse var en romersk henrettelsesform. Jødernes var stening. Men ved de romerske korsfæstelser i landet, blev jødernes religiøse regler respekteret. Det betød at de korsfæstede skulle være taget ned af korset senest den 9. time, der efter vor timebetegnelse var senest kl.18. Henrettelserne fandt sted fra kl. 9. De korsfæstede kunne således ikke med sikkerhed være døde inden kl. 18. Derfor knuste man ofrenes 'knogler' nogle timer inden. *Det betød i virkeligheden skinnebenene*. Ofrene var jo blevet sømmet/naglet til korset med hænderne og med fødderne. Det betød reelt, at kroppens vægt fortsat delvis kunne hvile på benene. Men ved at knuse skinnebenene, kunne kroppens vægt ikke længere hvile på benene, hvorved hele kroppens vægt kom til at hænge i armene. Konsekvenser heraf, ud over stærk øget smerte, var tilmed det forhold, at det forårsagede åndenød, som bevirkede en hurtigere død ved kvælning. --- *Den forklaring har sagt mig en del. Men hvorfor først da jeg gik på teologisk kursus, og ikke i kirken ?* -- Og så kommer yderligere en nysgerrighed. Som ovenfor omtalt hævdes det, at der blandt de fundne *Apokryfe skrifter*, befinder sig et skrift der omtaler det forhold, at Jesus ved nedtagning af korset, ikke var død. Det skrift vil jeg gerne kende, idet der er en sandsynlighed for, at dette forhold kan være rigtigt. --- Det behøver jo ikke at betyde, at Jesus ikke efterfølgende døde af konsekvenserne. ---

MENNESKE FØRST OG KRISTEN SÅ ---

Denne overskrift er hentet fra et digt af Grundtvig. De første linier lyder: **Menneske først og kristen så, – kun det er livets orden.** --- De ord kan også være mine. I Grundtvigs digt er der otte vers, men de siger mig ikke meget i relation til de første linier. --- Så min betydning bliver lidt anderledes end Grundtvigs.

Menneskelivets vilkår er og bliver det mest centrale i livet. Vi skal leve og overleve. Livet er en kamp, kamp for dagligt brød, og i vort samfund langt mere end det. Vi skal også leve sammen. Vi skal dele vilkår i vort liv. Vi skal passe på hinanden. --- Og vi skal passe på vor eget liv og helbred. ---

Vi behandler generelt hinanden for dårligt. Kirken har aldrig formået at skabe fornøden 'værdighed' mennesker imellem. Kærlighedsbegrebet skubbes bort, da det valgte indhold mest af alt handler om den egoistiske forkyndelsen, nemlig om sin egen personlige 'frelse' og at få 'syndernes' forladelse. --- Det er jo netop 'jødedom'. For handler det om 'kristendom', så er vore 'syndere' tilgivet ved 'Jesu blod'. Men det er jo ikke det, der præger kirkens forkyndelse. --- Forkyndelsen er for ortodoks, uden fornøden udvikling til vor tid, og vor tids almene viden og oplevelsen af 'at være menneske'. **Jeg efterlyser at kirken vil tage imod Søren Kirkegaards betragtning om, at 'Gud' ikke er en genstand, men et 'værdianliggende',** (bl.a. 'kærlighed'. Er yderligere omtalt i Suppl. 2017). --- Således også at hans 'eksistentielle' betragtninger kan få en sideordnet plads. Vi skal have fremelsket 'ansvarlighed' overfor hinanden, og dermed påvirke kulturen mennesker imellem. – Og så skal kirkens sociale virke udbygges ret væsentligt efter nutidens behov.

---- **Således: Menneske først og kristen så.** --- Men det fordrer en nytænkning og plads til nye tiltag af kirkelige retninger. Kirken er fastlåst i en uforanderlighed. Menighedsrådene har det fulde ansvar, men oplever det ikke selv. -- Og hertil det forhold, at alt for mange personer sidder for sikkert i deres kirkelige funktioner. Det er jo f.eks. ikke præster der oplever nedskæringer, med arbejdsløshed til følge, eller pålagt udflytning imod eget ønske etc. etc. Den gejstlige verden forstår ikke vi andres vilkår i vort 'menneskeliv'. --- Måske netop derfor, kan de ikke bringe det vi reelt har brug for, men fortsætter med 500 år gamle traditioner i tale og skrift. --- Vi tales 'ned til', som var vi fortsat analfabeter som på Luthers tid, og præstestanden selv som de 'eneste lærde'. --- Tiden er løbet fra dem. De fleste af os har været pålagt at løbe 'med tiden', som en betingelse for vort 'menneskeliv'. Det drejer sig derfor ikke om poppede metoder, som mange i kirken forsøger sig med. **Jeg har vist kirken tillid, men kirken har ikke vist tillid til mig over mit lange livs erkendelser, og mine bestræbelser på at blive taget imod.** --- Vel er der på landsplan ca ¾ dele af befolkningen der er medlemmer af Folkekirken. Men min antagelse er, at det er mindre end halvdelen heraf, der oplever en tilknytning til kirken. Af dem en endnu mindre del der aktivt er deltagere i kirkens liv. Årsagen måske begrundet i kulturelle traditioner o.a. --- Men jeg efterlyser kirken selv vil foretage en analyse heraf. – Det tror jeg kan bidrage til en åbning jeg søger. ---- **Men Folkekirken forekommer mig lige så magtfuld, dømmende og ubevægelig, --- som den katolske kirke var på Luthers tid.**

AFSLUTNING

Og dette som en afslutning på mine årtiers bestræbelser på at finde den åbenhed det fordrer, at blive taget imod. Det er med mit lange livs erkendelse. Jeg er fra barns ben opvokset med kirken, og jeg har været der, og i mine yngre år i et menighedsråd. Derfra udviklede min kritiske vinkel sig. Men nu hvor jeg er nået en alder af 80 år, vil jeg erkende *overmagten og det ydmygende ved ikke at blive taget imod* ----

Konklusion : Mit ønske er at se en tredje tekstrække, med tilhørende læsninger, tilpasset et 'hedningekristent' grundlag, og til dannelse af en 'kristen-humanistisk' kirkelig retning.

Jeg savner at se de akademisk teologisk uddannede præster, vil vise en faglig skepsis overfor det man ufortrødent gør, skriver og forkynder. **Jeg erkender rent ud, at jeg generelt har vanskeligt ved at forstå præsters prædiken. Jeg efterlyser bedre pædagogisk forståelse, og en mere enkel strukturering. Det forekommer ofte komplekst for mig, og som om der tales om mange ting på én gang, eller om noget og ingenting.** --- Det er jo sådan, at hvert fag ofte har sin tankemåde, netop indlært som en del af en uddannelse. Således teologer deres, og vi andre hver for sig vores. Derfor kræves der forståelse af, hvem der er modtager. Mine analyser viser at der næppe er ret mange, der får noget særligt ud af præsters prædiken. Jeg har gennem tiden spurgt meget ind til det. Heraf bl.a. én som var åben nok til at erkende, at når præsten gik på prædikestolen, så lukkede hun af, og lavede sin egen prædiken. --- Kan det mon så blive til andet end at bekræfte sig selv ?

--- Og er denne selvbekræftelse i virkeligheden det den faste kirkegænger kommer for ? Og er den faste kirkegænger i virkeligheden det *Søren Kierkegaard* benævner som *'spidsborgeren'*, der alene kommer fordi det *'gør man'*, uden at være særligt optaget heraf og som forventer at alt skal være som det plejer, uden nogen forandring. --- Det er reelt det jeg ser, og så længe *'statistikken'* kan opfylde kirkens myndigheders accept, så ligger der heller ikke noget element til ændring. Kirken selv har ikke mig bekendt nogen selvanalyse heraf, således om effekten og betydningen af et par tusinde præsters virke.

Kirken kunne engang samle befolkningen. Sådan er det langt fra nu. Men vi mangler samling. – Her så min intention, at jeg tror på muligheden heraf, hvis kirken vil bevæge sig. Vi er blevet et frustreret samfund, og der skal nye betragtninger ind. Kirken lever på *'laurbærrene'* fra en svunden tid. Kirken har muligheder, men mangler at udvikle dem til tidens befolkning. Vi *'skal'* have nutidens menneskeliv inddraget i langt højere grad, og ikke mere om *Gl. Testamentes* uhyrligheder om *'synd, død og fortabelse'*.-- Tal til os som mennesker i et civiliseret samfund, og som en veluddannet befolkning. -- Se på os som mennesker der også selv kan tænke. --- Men kan årsagen til min kritik, i virkeligheden være begrundet i *'Præsteløftets'* krav til vore præster, som derfor af frygt, vandre *'langt udenom'* en risiko for at kunne anfægtes. *For mig opleves det som mindre 'engageret' og uden 'lidenskab' i opgaven.* – Jeg vil her henvise til mine tidligere artikler om kirkens liv, hvor jeg kritisk omtaler *'Præsteløftets'* indhold.

Netop også i den seneste tid af 2018, har vi haft stor opmærksomhed på en *storfinans*, der har kastet al værdighed bort for simpel vinding. En af hovedmændene har i et interview udtalt, hvorledes man sad i en høj bygning, og så ned til folk på gaden, med den oplevelse, at disse mennesker ikke var noget. Kun dem selv var det. ---- Jeg kan ikke lade være med at se den *'kirkelig overhøjhed'* på samme måde. Det psykologiske element heri er vel sådan, at det kendes i mange forhold i stort som småt. Magt og indflydelse forflygtiger ansvar og forståelse for andre mennesker. ---- Kirkens *'overhøjhed'* har tusinde års kulturel tradition for netop at være *'ophøjet'*. – ***Det kan betegnes 'menneskeligt' at blive sådan, men ikke acceptabelt.*** --- Selv Paulus udtaler at man ikke må sige *'myndighederne'* imod, vel nok i relation til hans oprindelige jødedom og Moselov. Og skrevet i en andet tid og kultur. --- *Skal vi stadig opleve det sådan ?*

Måske også en anden begyndelse. Kirken er en forening, hvortil der *'vælges'* et menighedsråd. Men man er efter min oplevelse ikke tilstrækkelig bevidst om, hvad demokrati kan eller bør være. Mange steder er der åbent valg, men hvad stemmes der om ? – Og hvor mange deltager i valget ? --- Så er der også sogne der holder *'fredsvalg'*. Det betyder at en meget lille gruppe af faste kirkegængere sætter sig selv sammen i et menighedsråd. Et sogn tæt på mig, har ca 13.000 medlemmer (*ca. 16.000 borgere i alt*), men har gennem årtier alene holdt *'fredsvalg'*. -- Hvorfor foregår det så upåvirket ? Det sender et signal om ligegyldighed og passivitet. Min oplevelse er, at det højst er 1% heraf der er aktive i kirkens liv og sætter statistikken. Dette sat op mod den indflydelse der tilskrives menighedsråd, således præstevalg, bispevalg, budgetter etc. Men trods det, er der tusinder af medlemmer der uanfægtet betaler deres *'kirkeskat'*. Bevidsthed eller ligegyldighed, der viser at medlemstallet næppe er et mål for reel tilknytning.

Adam Oehlenschläger er citeret for følgende udsagn:

***Lad andre klage over, at tiden er ond
Jeg klager over den er ussel,
--- Thi den er uden lidenskab***

De ord vil jeg sætte ind her. Vi lader i for høj grad tingenes tilstand flyde. Der mangler et 'engagement', der mangler at 'forpligte sig', at tage 'et ansvar', 'at lytte og tage imod' etc.

Et citat af Jacob Knudsen lyder: Den der mærker græsset gror, for ham står livet aldrig stille. Men kirkens verden vil ikke lade sig mærke af det 'græs der gror'.

--- Men det står klart for mig, at den dag vil komme, hvor kirken bliver nødsaget til at åbne op for kritiske betragtninger. -- ***Så er det blot hvornår ? – og hvem der kommer til at opleve den magtfulde Folkekirke i bevægelse ! ---- For nu bliver jeg 80 år.***

Skanderborg 2018

Jørgen Olsen (supplement til serien 'set nedefra')